

Cristina Ribas, nova presidenta de l'ACCC

L'Associació Catalana de Comunicació Científica compta amb nova presidenta. Cristina Ribas ocupa des de la passada assemblea de l'Associació el càrrec que des de feia cinc anys tenia la biòloga i divulgadora barcelonina Mercè Piqueras.

Els assistents a la XVIII Assemblea General Ordinària de l'ACCC, celebrada el propassat 22 de març, van ratificar els canvis a la junta de l'entitat. Juntament amb la nova presidenta, Raül Toran passa a ocupar la vicepresidència i Rosa Martínez, la secretaria general. S'incorpora un nou membre a la junta: Pau Senra com assessor de projectes.

Cristina Ribas i Mercè Piqueras (Foto: ACCC)

Cristina Ribas passa a ser la cinquena persona –segona dona– que ocupa la presidència de l'ACCC des de la seva fundació el 1990. Anteriorment havien ocupat el càrrec Vladimir de Semir, Luis Ángel Fernández Hermana, Joaquim Elcacho i la presidenta sortint, Mercè Piqueras.

Segons Joaquim Elcacho, expresident de l'ACCC i membre de la junta de l'associació, «el treball de Mercè Piqueras ha estat una fortuna per a aquesta associació. Durant la seva etapa, l'ACCC s'ha incorporat plenament a les dues entitats internacionals de comunicació científica (WFSJ i EUSJA), ha augmentat un 70% el nombre de socis i s'ha triplicat el nombre de persones inscrites a la llista de comunicació de l'ACCC».

Comiat de l'expresidenta, Mercè Piqueras

Benvolgut soci, benvolguda sòcia,

El propassat 22 de març va tenir lloc l'Assemblea Anual Ordinària de l'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC). Tot i que enguany no és any d'eleccions (a l'ACCC; d'un altre tipus, gairebé no hi ha any que ens lliurem), a l'Assemblea s'han fet canvis a la Junta i n'he deixat la presidència. Han estat deu anys els que he estat membre de la Junta, primer com a vocal, després com a vicepresidenta i, des de 2006, com a presidenta. Ja era hora que em prenguéss un descans.

D'aquesta dècada que he format part de la Junta, que ha coincidit amb la segona de la vida de l'ACCC, em quedaran records molt agradables. L'ACCC s'ha consolidat com a associació que agrupa professionals de la comunicació i l'edició científiques i d'altres del camp de la ciència i la recerca amb interès per la comunicació. El nombre de socis i sòcies ha augmentat considerablement. Hem establert relacions de caire molt divers amb altres entitats. En algun cas han estat per a coorganitzar activitats o projectes concrets; en d'altres, per a activitats que han anat tenint continuïtat. També s'ha fet internacional: des del 2005 és membre de la World Federation of Science Journalists (WFSJ) i des de 2007, ho és de l'European Union of Science Journalists' Associations (EUSJA). I l'ACCC, amb el suport de nombroses entitats que es van adherir a la proposta que vam presentar a Correus, va aconseguir que s'emetés un segell dedicat a Joan Oró, el bioquímic català del qual duu el nom el premi anual que l'ACCC atorga a joves investigadors per la divulgació de la seva recerca.

Que deixi la presidència de l'ACCC no vol dir que li digui adéu. De fet, continuaré com a representant de l'Associació a l'European Union of Science Journalists' Association (EUSJA) i seguiré col·laborant en l'organització de l'activitat ja tradicional de la "Ciència al Mercat", que es duu a terme durant la Setmana de la Ciència, i en altres projectes que puguin sorgir. L'alliberament de la

*responsabilitat i dedicació que implica ser al front
coses per la difusió de la ciència.*

*D'acord amb els estatuts, fins a l'Assemblea de
2012, en la qual correspondrà renovar la Junta,
Cristina Ribas, que n'era vicepresidenta, ocuparà
la presidència. Per suplir la vacant que queda,
s'ha incorporat a la Junta un nou membre (Pau
Senra) i s'hi ha fet una redistribució dels càrrecs,
de la qual en rebreu la informació corresponent.
Me'n vaig segura que la Junta queda en bones
mans fins a l'Assemblea del 2012.*

Molt cordialment,

*Mercè Piqueras
Expresidenta*

Dones i científiques

L'ACCC va celebrar el passat 8 de març el Dia Internacional de les Dones amb dues conferències.

En l'actualitat són moltes les dones que lideren importants recerques científiques al nostre país. L'ACCC, fa més d'un any, va agafar com exemple a 16 científiques catalanes, a l'exposició que precisament porta aquest títol i que a l'actualitat es pot visitar a la Biblioteca de la Facultat de Ciències i Biociències de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

Lourdes Vega i Mara Dierssen són dues de les integrants de l'exposició *16 científiques catalanes*. La doctora Vega, directora de MATGAS, va celebrar el 8 de març amb la conferència *On és el secret de les dones científiques? El privilegi de fer el que t'agrada a la feina*, a la UAB. L'endemà, la doctora Dierssen, neurobiòloga del Centre de Regulació Genòmica, va presentar al Centre Cultural Sant Josep, de L'Hospitalet de Llobregat, la conferència *Cervell femení – cervell masculí, existeixen raons biològiques per a la discriminació?*

Totes dues ocupen càrrecs de responsabilitat a la seva vida professional i reconeixen que, malgrat les dificultats d'un món dissenyat per i per als homes, estem vivint l'adreçament natural de la pa-

-ritat, és a dir, les dones s'incorporen progressivament a llocs de feina que abans estaven reservats per als seus companys homes.

Lourdes Vega i Mara Dierssen. (Foto: Miquel Baidal)

Tot i que Vega i Dierssen reconeixen que encara és difícil compaginar la feina científica amb la responsabilitat de ser mare, el missatge que volen transmetre a les joves és que totes dues realitats són factibles. Segons Lourdes Vega, «les noies joves no veuen moltes dones que puguin compaginar les dues coses (ser mare i científica) i l'exposició mostra això: sí que és possible compaginar la carrera científica amb altres responsabilitats».

Encara que la situació de la dona científica hagi més que millorat des dels temps de Marie Curie, queda molta feina per a aconseguir una plena paritat entre homes i dones. Mara Dierssen apuntava que «els arguments d'aquesta paritat estan mal enfocats. No és que hem de ser-hi perquè hem de ser-hi. Hem de ser-hi perquè en tenim la capacitat».

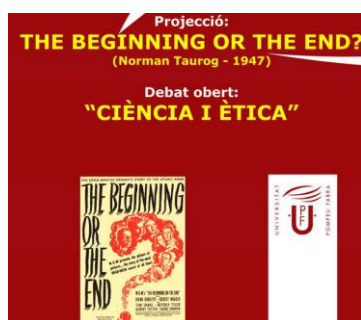
L'optimisme no fa oblidar situacions que, pel fet de ser anecdòtiques, són molt il·lustratives. «Quan escric el meu nom només poso la meva inicial i el cognom. Moltes vegades quan em veuen em diuen: "però si ets una dona!",», explicava Lourdes Vega. «Almenys ja no et diuen "tu arribaràs on el teu sexe i la teva condició t'ho permetin", que és el que van dir a mi fa temps», apunta Mara Dierssen com a mostra que la situació està més que canviant en un món que s'intenta fer ni per a homes ni per a dones, sinó per i per a persones.

Vídeoreportatge a:

<http://vimeo.com/20914390>

La història de la bomba atòmica: ciència i ètica, al *Calaix de la Ciència*

La Universitat Pompeu Fabra torna a acollir una nova sessió del cicle audiovisual *Calaix de la Ciència*. L'acte, coorganitzat per l'Associació Catalana de Comunicació Científica juntament amb l'Observatori de la Comunicació Científica de la UPF tindrà lloc el proper dimarts 29 de març a les 19.00 a l'Auditori del Campus de la Comunicació de la universitat barcelonina.

L'acte, d'accés lliure i gratuït, començarà amb la projecció del film de 1947 *The Beginning or the End* (*El principi o la fi*). La pel·lícula explica com es va fer la primera bomba atòmica que es va llançar contra el Japó durant la Segona Guerra Mundial. La història narra des dels inicis de l'anomenat projecte Manhattan, que va dur a terme la bomba, fins a la seva utilització a Hiroshima el 1945.

Després de la projecció, es farà un debat sobre la ciència i l'ètica que serà conduït pels alumnes del Màster de Comunicació Científica, Mèdica i Ambiental de la UPF-idEC.

Les exposicions de l'ACCC continuen voltant

Les dues exposicions de l'ACCC continuen voltant pel país. *Això que investigues, per a què serveix?* es podrà visitar des del 18 d'abril fins el 16 de maig al Centre Tecnològic Forestal de Catalunya (CTFC), de Solsona.

16 científiques catalanes deixarà la Biblioteca de la Facultat de Ciències i Biociències de la UAB el proper 31 de març per arribar el 4 d'abril a la Facultat de Geologia de la UB, on hi romandrà fins al 19 d'abril. Vegeu més informació sobre les dues exposicions, en els blocs:

<http://aixoqueinvestigues.blogspot.com/>

<http://16científiquescatalanes.blogspot.com/>

Membres de l'ACCC visiten Red Eléctrica de España

Membres de l'ACCC va conèixer de primera mà les instal·lacions de Red Eléctrica de España (REE) a Alcobendas. Els periodistes de l'Associació visitaven el Centre de Control de les Energies Renovables (Crece), a les dependències de REE, des d'on es gestionen les autopistes elèctriques de tota l'estat. El Crece es va crear el 2006 per treure tot el rendiment possible a les energies renovables.

Carlos Collantes, Antonio Calvo i Miguel Duvison, membres de REE (Foto: ACCC)

Les explicacions van ser a càrrec d'Antonio Calvo, director de Responsabilitat Corporativa i Relacions Instucionals, Miguel Duvison, director d'Operació i Carlos Collantes, director general de Transport.

Antonio Calvo va destacar el creixement de les energies renovables durant els últims anys, que ja són més de la tercera part del total. Miguel Duvison i Carlos Collantes va posar sobre la taula els projectes de la companyia. Catalunya té un paper destacat, ja que la finalització de la línia de molt alta tensió amb França permetrà millorar la connexió amb la resta del continent al 2013.

L'EUSJA organitza dos viatges d'estudis a Hamburg i Lindau

L'European Union of Science Journalists' Association (EUSJA) ha anunciat dos nous *study trips* a les localitats alemanyes d'Hamburg i Lindau.

En el cas d'Hamburg, la invitació és per participar al simposi *Solar Energy of Science*, que es desenvoluparà del 18 al 20 de maig. Els socis i sòcies de l'ACCC interessats en aquest viatge tenen fins el 26 d'abril per comunicar-ho a l'ACCC.

Pel que fa a Lindau, l'EUSJA disposa de 8 invitacions per als membres interessats en participar en una trobada europea entre guanyadors del premi Nobel de fisiologia o medicina, i joves investigadors. La cita serà del 27 de juny a l'1 de juliol. El termini per presentar la sol·licitud és fins el 17 d'abril. Com al cas d'Hamburg, els interessats han de comunicar-ho a: secretaria-tecnica@acc.cat.

Per a més informació:

<http://www.accc.cat/index/eusjahamburgilindau>

BASF: nova entitat col·laboradora

La multinacional química alemanya BASF s'ha incorporat al grup d'entitats col·laboradores de l'ACCC que donen suport a l'associació durant el 2011.

Concurs per a celebrar el 50è aniversari del primer home a l'espai

El proper 12 d'abril se celebrarà el 50è aniversari del primer llançament a l'espai del primer ésser humà: Iuri Gagarin. L'ACCC vol commemorar aquesta gran gesta científica i tecnològica amb un concurs, per tal d'estimular la imaginació del públic més jove perquè reflexioni sobre la repercussió que va suposar aquest esdeveniment transcendent per al progrés humà.

Posa't en el lloc de Iuri Gagarin i digues la teva frase històrica. Quines paraules utilitzaries? El concurs preveu que els participants s'identifiquin, durant uns instants, amb un cosmonauta situat a milers de quilòmetres de distància de la superfície terrestre i pensin en una frase memorable o divertida que pronunciarien si haguessin estat la primera persona a sortir a l'espai exterior.

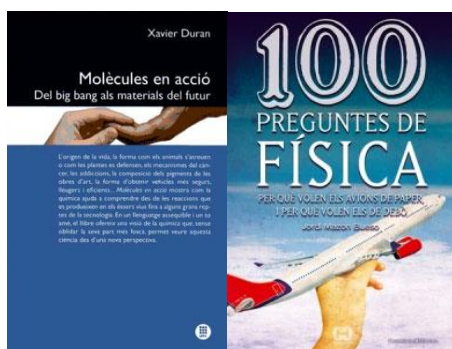
Les frases no podran excedir els 75 caràcters (incloent-hi espais) i s'enviaran abans de la mitjanit del 31 de març de 2011 a l'adreça de correu electrònic: gagarin@gravedad-cero.org o al compte de Twitter @GravedadCero.

Un jurat valorarà la millor frase, concedint al seu autor una subscripció anual a la revista de divulgació científica *Investigación y Ciencia*. El guanyador del concurs serà anunciat el dia 12 d'abril al web gravedad-cero.org.

Per a més informació: <http://gravedad-cero.org>

Els socis Xavier Duran i Jordi Mazon presenten llibre

Xavier Duran i Jordi Mazon, socis de l'ACCC, acaben de publicar cadascú el seu nou llibre. Duran va presentar el 15 de març *Molècules en acció: Del big bang als materials del futur*, a la Facultat de Ciències de la Universitat de Girona. L'obra vol explicar l'origen de la vida, la forma com els animals s'atrauen o com les plantes es defensen, els mecanismes del càncer, les addiccions, la composició dels pigments de les obres d'art, la forma d'obtenir vehicles més segurs, lleugers i eficient... *Molècules en acció* mostra com la química ajuda a comprendre des de les reaccions que es produeixen en els éssers vius fins a alguns grans reptes de la tecnologia.

Portada del llibre de Xavier Duran (esquerra) i la del de Jordi Mazon (dreta)

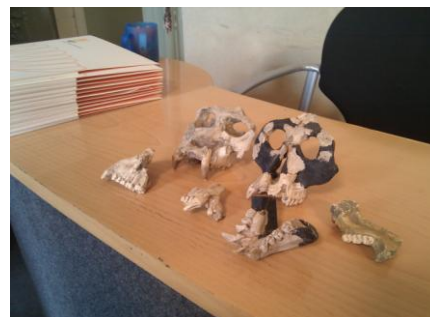
Jordi Mazon presenta *100 preguntes de física. Per què volen els avions de paper, i per què volen els de debò*. Una guia de preguntes i respostes de física. Segons l'autor, «la diferència, potser, amb d'altres del mateix estil, és que aquest està fet en un 70% més o menys a partir de les preguntes que m'han formulat en els darrers 10 anys alumnes que he tingut a l'ESO, el batxillerat i les enginyeries de l'Escola d'Enginyeria en Telecomunicacions i Aeronàutica de Castelldefels».

La presentació del llibre de Jordi Mazon és el dimarts 29 de març a les 19.30 a la llibreria Proa de Barcelona (Carrer del Rosselló, 212). L'acte anirà a càrrec del Dani Jiménez, amb qui l'autor farà alguns experiments per il·lustrar algunes de les preguntes del llibre.

Els fòssils catalans determinants en l'evolució dels homínids

L'Institut Català de Paleontologia va presentar amb l'ACCC, al Col·legi de Periodistes de Catalunya, un estudi publicat a la revista *Proceedings of the National Academy of Sciences* (PNAS) on els autors fan una revisió crítica de les datacions del conjunt dels hominoideus del Miocè (entre fa 23 i 5 milions d'anys) a l'oest eurasiàtic, on han afegit resultats encara inèdits d'espècimens trobats als Hostalets de Pierola, a l'Anoia.

Aquest treball posa en valor l'extraordinari registre fòssil d'hominoideus de Catalunya, el més important del món en aquest període, i que s'ha convertit en imprescindible per a entendre l'evolució del conjunt dels homínids, entre els quals es troba l'espècie humana.

Rèpliques de les restes fòssils (Foto: ACCC)

La recerca posa en valor el registre fòssil d'hominoideus de Catalunya, el més important del món en aquest període.

Firmen aquest article els investigadors de l'ICP Isaac Casanovas, David M. Alba, Josep M. Robles y Salvador Moyà, juntament amb Miguel Garcés de la Universitat de Barcelona.

En paraules de Salvador Moyà, director de l'ICP i co-autor de l'article «el registre fòssil català cobreix la primera part de l'evolució dels homínids i és el més complet i de major qualitat del món. Per això és imprescindible per entendre l'origen de la nostra família».

Campanya per la gestió pública de l'aigua: *Millor amb Ella*

El 22 de març va ser el Dia Mundial de l'Aigua i l'ACCC vol donar el seu suport a Enginyeria Sense Fronteres en la seva defensa d'obrir un debat per a trobar la millor manera de fer una bona gestió de l'aigua a Catalunya.

L'ONG ha iniciat així la campanya *Millor amb ella* per a donar a conèixer a l'opinió pública les diferents formes de gestionar un recurs imprescindible com és l'aigua.

Benvinguda als nous socis i nomenaments d'honor

Aquest mes donem la benvinguda als nous socis: Andrés Aragoneses, Albert Gurri, Anton Marsol i Jordi Prades.

Carnet actual de l'ACCC

L'ACCC va aprofitar la celebració de la seva XVIII Assemblea General Ordinària del 22 de març per a decidir nomenar els seus tres primers socis d'honor.

Els assistents van aprovar per unanimitat que a Ramon Folch, Ricard Guerrero i Joandomènec Ros, socis des dels inicis de l'ACCC, els sigui reconeguda la seva veterania dins l'entitat amb aquest nomenament.

Mediació científica en situacions de conflicte

El passat 16 de març membres fundadors de l'ONG Paris-Montagne van presentar, en col·laboració amb l'ACCC i a l'Institut Francès de Barcelona, un taller de formació per a joves científics i treballadors socials interessats en utilitzar la difusió de la ciència com una eina de capacitació en contextos social, cultural i políticament difícils.

Leïla Périé i Livio Riboli a l'Institut Francès (Foto:ACCC)

El biòlegs parisencs Leïla Périé i Livio Riboli van explicar la seva experiència amb estudiants de secundària de zones desfavorides de la capital francesa i la tasca desenvolupada amb ConSol, una xarxa internacional d'ONGs que opera als Balcans i que utilitza la cultura científica com a eina per a la resolució de conflictes.

Paris-Montagne treballa principalment a França amb estudiants de secundària de zones desfavorides, mitjançant un programa de divulgació a escala de país que ofereix tutories personals. Ofereixen la possibilitat de descobrir el món de la recerca mitjançant reunions amb investigadors de diversos camps i l'oportunitat per a que 200 participants per any portin a terme, durant les seves vacances, la seva pròpia recerca en laboratoris reals.

Activitat a la llista de correu

Entre els temes tractats a la llista a març, destaquem:

El Museu Blau obre les seves portes. El 27 de març, a les 10.30 hores, es va presentar al Parc del Fòrum la nova seu del Museu de Ciències Naturals.

Ètica i ciència s'han debatut a la llista a partir de la cita de la novel·la de Kazuo Ishiguro *No em deixis mai*, que planteja un problema d'ètica científica, en una societat on hi ha nens criats només per ser font d'òrgans per a transplantaments.

El Barcelona Supercomputing Center ha explicat que el telescopi espacial *Fermi* podria detectar indicis de matèria fosca en tres anys.

La Universitat de Barcelona ha celebrat els 500 anys de la *Concòrdia dels apotecaris de Barcelona*, una obra de referència en el món de la farmàcia.

Des del CREAM han informat que l'increment de CO₂ a l'atmosfera està relacionat amb els moviments dels boscos de la Terra.

La UAB ha presentat nous avenços en l'estudi genètic dels afectats d'anèmia de Fanconi.

El Centre de Regulació Genòmica ha informat de la descoberta del mecanisme que permet a alguns animals regenerar els seus òrgans sensorials.

L'ACCC ha anunciat els seus concursos: *CardiCòmic* i *CardioPoemes*.

Socis com Dani Jiménez han aprofitat aquest espai per convidar-nos a l'exposició que del Museu Agbar de la Aigües, *Els Enigmes de l'aigua*.

Més enllà de Catalunya, l'accident de Fukushima ha centrat l'atenció de la llista, que ha seguit de prop les valoracions dels experts en energia nuclear.

Des de València apuntaven que la seva Universitat promou activitats de divulgació científica per afavorir la reinserció social d'interns penitenciaris amb una Ruta Matemàtica per la ciutat de València. Des de Nova York, Irene Lapuente presentava un concurs internacional de vídeos: *Science and the City*. I a través de la llista hem sabut que, atesa la situació política d'Egipte, la WFSJ ha decidit traslladar a Qatar la seu del seu congrés, que havia de fer-se a El Caire.

Molts integrants de la llista s'han acomiadat de l'expresidenta Mercè Piqueras i n'han destacat la bona feina al front de l'ACCC.

I molts més temes que no recollim aquí, però que es poden consultar i debatre a la llista de distribució de l'ACCC que continuarà bullint a l'abril.

L'ACCC a Internet

Web: www.accc.cat

Twitter: <https://twitter.com/ACCC>

Facebook: <http://on.fb.me/hTDrQc>

Flickr: <http://www.flickr.com/photos/accc/>

LinkedIn (empresa i grup): <http://linkd.in/ceddtJ> i

<http://linkd.in/aaisv4>

Vimeo: <http://vimeo.com/user5206146>

ACCC - Rambla de Catalunya 10, 1r - 08007 Barcelona - T. 934 121 111- www.accc.cat
secretaria-tecnica@accc.cat

Pàgina 7

Us recordem que si voleu subscriure-us a la llista de distribució de l'ACCC: <http://groups.yahoo.com/group/acccnet>

ENTITATS COL·LABORADORES DE L'ACCC:

